

Espanya, nou Estat autoritari d'Europa?

Dij, 2/11/2017 per Eduard Ibáñez

[Apunts eticopolitics](#)

Avui i demà, 2-3 de novembre, tindrà lloc un fet insòlit en la història recent de l'Espanya constitucional i inaudit en cap democràcia normal: són citats a declarar com investigats per suposats delictes gravíssims i de caire violent (rebel·lió i sedició) la totalitat dels membres d'un govern i la majoria dels membres de l'òrgan rector d'un Parlament, tots democràticament elegits, per la comissió d'uns fets consistents en sotmetre a discussió i aprovar una resolució parlamentària.

En realitat, hi ha un precedent ben recent, la causa oberta ja contra els mateixos membres de la mesa per sotmetre a votació altres resolucions. La diferència és que ara s'obre procediment penal també contra tots els membres del govern (alguns ni tan sols diputats), i se'ls imputen delictes excepcionalment greus, castigats amb penes semblants als delictes de terrorisme.

És a dir, encausats penalment per haver emès una declaració d'intencions de caràcter polític (declarar la independència d'una part de l'Estat) que, per molt valor i ressò polític que pugui tenir (i no entro aquí a valorar-ho), no té ni pot tenir cap valor jurídic d'acord amb l'ordenament espanyol vigent. Per això, en només un dia feiner la resolució ha estat suspesa de tot efecte pel Tribunal Constitucional i serà inevitablement declarada nul·la jurídicament en molt poc temps.

Per tant, dirigents polítics i parlamentaris sotmesos a una acusació per delictes gravíssims, amb amenaces d'empresonament provisional, per haver aprovat parlamentàriament una declaració política sense cap valor jurídic. Un exemple de manual de les pràctiques d'un Estat autoritari.

Els Estats autoritaris es caracteritzen precisament per la persecució i l'assetjament judicial dels dissidents o adversaris polítics, per tal d'impedir i reprimir les seves activitats polítiques considerades per qualsevol raó rebutjables o indesitjables, malgrat estiguin emparades en drets i llibertats democràtics.

Aquesta persecució acostuma a produir-se per vies completament al marge de la llei, o bé d'acord amb legislacions contràries a drets humans elementals, o bé d'acord amb interpretacions absurdes de lleis democràtiques, sobre la base de la invenció o manipulació de fets i judicis d'intencions, construint relats falsos i artificiosos i vulnerant les garanties penals i processals pròpies d'un Estat de Dret.

Aquest tipus d'acusacions autoritàries i antigarantistes solen ser sostingudes per fiscals i acusadors vinculats al govern (com és el cas del nostre fiscal general, designat pel govern espanyol); solen tramitar-se davant de tribunals especials (com és l'Audiència Nacional o, en aquest cas, el Tribunal Suprem, completament incompetent per jutjar els diputats catalans, ubicats ambdós a més de 500 quilòmetres de la residència dels encausats); solen també avançar a velocitats accelerades, típiques dels consells de guerra militars (de trista memòria arreu i també a casa nostra), que dificulten greument el dret de defensa (els investigats han estat citats amb menys de 24 hores d'anticipació), i solen incloure mesures repressives sense judici o prèvies a un judici just (com ara l'empresonament provisional).

El més alarmant del cas és que les activitats que es volen perseguir judicialment són activitats de naturalesa parlamentària. De tal manera que la persecució penal constitueix una intromissió violenta contra un òrgan del poder legislatiu, que actua en representació del conjunt (o almenys la majoria) de l'electorat, la qual cosa suposa una violació de la separació de poders i l'ensorrament dels principis democràtics més elementals.

En les properes hores sabrem si els òrgans judicials que han admès a tràmit les querelles de la fiscalia general i han citat a declarar en temps rècord als investigats, acorden l'aplicació de mesures cautelars, com ara l'empresonament preventiu o altres mesures restrictives de la llibertat. En aquest cas, ens trobaríem directament davant d'una greu vulneració de drets humans amb motivacions polítiques, ben pròpia d'Estats autoritaris.

S'afirma que les decisions preses pel Parlament de Catalunya vulneren greument la Constitució espanyola i que, per tant, resulta legítim i necessari l'aplicació de mesures jurídiques excepcionals en defensa de l'ordenament constitucional. Tinc les meves objeccions a aquesta afirmació d'inconstitucionalitat, però no entraré ara argumentar-ho. Ho he fet en altres [ocasions](#) i serà motiu d'altres articles. Aquí simplement vull afirmar que la suposada inconstitucionalitat d'aquestes actuacions i decisions s'ha de corregir mitjançant els mecanismes propis d'un Estat democràtic i dret, perfectament definits en l'ordenament espanyol. Aquests mecanismes preveuen la suspensió i declaració de nul·litat jurídica de les decisions parlamentàries considerades inconstitucionals, a fi de deixar clar que no generen cap efecte jurídic per ningú. Les úniques accions polítiques perseguibles penalment són aquelles que suposen un aixecament violent. Fora d'aquests casos, la intromissió matussera sobre el poder legislatiu amb càstig penal dels representants electes que han sotmès a votació o que han votat favorablement resolucions parlamentàries és una pràctica que mereixeria una dura condemna dels organismes internacionals de protecció de la democràcia i els drets humans, començant pel Consell d'Europa i la Unió Europea.

El més greu és que aquests processos excepcionals, sumaríssims i antigarantistes de caire polític contra persones electes per les seves actuacions parlamentàries, se sumen a les actuacions recents del Govern espanyol a Catalunya, totes elles realitzades amb evident abús de poder i amb violació de drets humans: [l'agressió policial violenta](#) (1 d'octubre) de centenars de persones per resistir-se pacíficament en ocasió de l'exercici de drets fonamentals (llibertats d'expressió, reunió i participació política); l'empresonament sense judici d'activistes convocants de mobilitzacions socials en base a una interpretació abusiva de normes penals i processals; o la destitució, sense fonament legal seriós, de tot un govern democràticament elegit, mitjançant la interpretació esbiaixada i desproporcionada d'un mecanisme constitucional excepcional (art.155).

Si totes aquestes actuacions polítiques i judicials no són anul·lades, corregides o reparades en els propers dies i mesos (jo, potser ingènuament, encara hi confio), serà difícil negar que l'actuació del Govern i autoritats judicials espanyoles, no solament trepitja els principis jurídics constitucionals (malgrat la retòrica grandiloqüent de molts líders polítics), sinó que s'ha situat completament al marge dels paràmetres d'un Estat democràtic de dret, i ha iniciat una perillosa deriva autoritària, inèdita en un país membre de la Unió Europea, encaminada a la persecució d'un moviment polític que (al marge del seu encert o error) és plenament legítim en democràcia.